

Hogyan él a királyi pár Budapesten?

Tegnap este kigyuladtak a királyi várpalota ablakai és a sötét égre rárajzolódott égő szemek csak éjfélfelé aludtak el. Reggel hat órakor már ismét erősen küzdöttek a gyöngye fény sugarak a nehézség, sűrű köddel, a Várban korán kelnek . . . Csak ennyi, a mit a külsőségek elárulnak, a közönség csak ennyit tud a királyi életéről. Minél többet szeretnénk megtudni a királyi pár belső életéről, életmódjáról, egyéniségét minél jobban kívánnánk megismerni, szokásaik érdekelnek. A fiatal király mintha megértené nemzete óhaját. A várpalota ajtói már nincsenek örökre csukva, az udvart nem zárják el légmentesen a külső világtól. A mindig néma lakájok is megszólalnak, kedves történetekkel van tele a levegő Károly királyról, Zita királynéről és mindenki kedveltjéről, a kis Ottó királyi hercegről, a trónörököséről. Órák hosszáig át járkáltunk a királyi palota tisztá fehérre festett folyosóin föltartóztatlanul. Mintha a cerimóniának minden formását elűzte volna az új királyi pár győzedelmes fiatalsága.

*

Károly király a maga és a felesége számára az ugynevezett idegenek lakosztályát foglalta le. A bejárat előtt alabárdos testőr áll, *ennyt az egész őrség*. A király lakosztálya a legfényesebb a hatalmas palotában. Az elhunyt király ezzel ellentétben nem szerette a pompát és a palotának egyik csöndes részét választotta ki a maga számára, a berendezés is a lehető legegyszerűbb volt. Károly király lakosztálya *hat hatalmas teremből áll*, ugyanannyi a száma Zita királynő termeinek. A két lakosztályt mindössze egy nagy terem választja el, a melyet

Hunyadi-teremnek neveznek. Itt van az a gyönyörű kép, a mely Mátyás királyt ábrázolja, a mikor a Vár alaprajzát vizsgálja.

Károly király lakosztályát a következőképpen rendeztette be. Az első a kis belépő, ezt követi a kis szalon, innen újra egy kis belépőbe jutunk. A következő terem a nagyszalon, a mely után az írószoba, majd a háló következik. Van még egy öltözőfülke is a terem között. Zita királyné lakosztályának a berendezése ugyanaz. A királynénak csak a Hunyadi-terem kell keresztül mennie, ha felséges urát látni akarja. A királyné nagyszerű anyja és a kis trónörökös lakosztálya, a mely két teremből áll, közvetlenül a királyné terme mellett van. A lakosztályok bútorai egészen modernek, mindegyik a maga nemében remekmű. Az ablakok a krisztinavárosi részre nyílnak, kis apró házakat látnak a földön, mintha valami szeszélyes gyermek összes-vissza dobálta volna apró játékszereit.

A király igyekszik magyar emberekkel körüvenni magát és mintha a német világnak is lealkonyult volna Budán. Természetesen az összes bécsi lakájok nem tanulhattak meg hirtelen magyarul, de az exponált helyekre magyarul tudó emberek kerültek. *A merre fordul az ember, magyar szó áll meg a fülét*. A gazdasági hivatal főnöke, *Prilestky* Károly báró, a ki a házi rend öre, kiváló magyar ember. Dédnagyapja 1800-ban nádorhelyettes volt, történelmi vér esőrgedez az ereiben. Hozzáfordultunk, hogy megtudjunk valami autentikusat a király életmódjáról. Az udvari tanácsos ur a következőket mondotta:

— Az új király rendszerint *hat és hét óra között* kel föl és rendszerint *hét órakor* reggelizik. Azért mondom, hogy *rendszerint*, mert eltérések

gyakran előfordulnak, a mire I. Ferenc József uralkodása idejében alig volt példa. A dezsónét *tizenegy órakor* szolgáljuk föl, *hét órakor* pedig a dinét. Az alvás idejét a felséges ur maga választja meg, rendszeren *este tíz óra és tizenegy óra között* szokott visszavonulni. Tegnap például *tíz óra után néhány perccel* vonult a hálószobájába. A felséges ur majdnem mindig *feleségével együtt*, a magánlakosztályukban keltesben étkezik. Ottó trónörökös ellátása nem tartozik a mi hatáskörünkbe. A trónörökösnek *egészen külön van méa a konuhája is*.

— A királyi pár közvetlenül környezetében? Mindenekelőtt *Montenuovo* Alfréd herceg első főudvarmester, *Berchtold* Lipót gróf második főudvarmester és a négy szárnysegéd tartózkodik. Ezek *Brougier* alezredes, *Catinelli* báró alezredes, *Ledohovszky* gróf alezredes és *Hunyadi* József gróf parancsőrtsiszt. A királyné szolgálatára állanak *Esterházy* Sándor főudvarmester, *Esterházy* Miklós Antalné hercegné született *Andrássy* Irma grófnő, a főudvarmester helyettese, (Esterházy Sándor özvegy ember), továbbá *Nostitz* grófnő és *Kállay* Erzsébet udvarhölgyek. A kis trónörökösre *Wallis* György gróf altábornagy főlügyel, a ki annak idején mostani királyunk nevelését is irányította. Természetesen sok nevelő és bon van a trónörököshöz beosztva.

— Az udvartartás hamar eltávozik. A király vonata után szombaton *fél nyolc órakor* valamennyi királyi herceg elutazik Budapestről. Hogy valami fogalmat alkossanak a mi munkánkról, megemlíthetem, hogy *nyolcszáz személy* ellátása a feladatunk. Ilyen nagyszámú vendégség kielégítése rengeteg nagyszámú személyzetet igényel. A számuk folyton változik. Ma jön egy nagy csoport, másnap

már elhagy bennünket és harmadnap ismét ujak jönnek. A személyzetnek legnagyobb részét itt tartom, ennek egy kis része utazik előre Bécsbe helyet csinálni. A személyzet Bécsbe szállítása csak vasárnap kezdődik.

A király egyéniségéről a következőket mondotta a báró:

— A király a ceremóniákat nem nagyon kedveli. Jaj annak, a ki neki valamit elő akar írni. I. Ferenc József idejében minden négy hónapra előre meg volt írva és az előírástól alig tért el valaha. A király mindig maga intézkedik. Néha, egyik napról a másikra megváltoztatja a programot. Ez érthető is, ha meggondoljuk, hogy a király fiatal ember, a ki nem kapott nagyon merev nevelést, a harctereket végig járta, az embereket valójában megismerte. A harctéri impressziók lelkét tökéletesen átalakították.

— Azt nem tudjuk, hogy a király mikor jön ismét Budapestre. Mint már említettem, nem szereli a pontos előírásokat. Minden körülmények között hamarosan visszatér, de az utazás napja sok mindentől függ. Háboruban vagyunk és így az események is diktálnak. A Gödöllői utazás napjáról sincs pontos értesítés.

A báró ur előadását ki szeretnénk még egészíteni egy másik udvari tisztviselő előadásával, a ki elmondotta, hogy eleinte sok nehézséget okozott a király tulságos barátságossága. Többször megtörtént, hogy a referáló titkárokat az audiencia után megvárta ebédre.

Egyébként ezek a körülmények magyarázzák meg, hogy a király egyéniségét őszinte szeretet veszi körül az egész udvarban.

són. fölragvog a szemc, a mikor a király nevét megemlitiük előtte: .

— A király még olyan egyszerű emberrel is kedves, mint én vagyok. A mikor multkortájt átment Széchenyi grófhoz, éppen fölsegítették a kabátját, a mikor benvitottam. Természetesen visszahúzódtam. A király utánam küldött és behivatott.

— Mit akart? — kérdezte.

— Ide vagyok beosztva, — jelentettem. — Meg akartam nézni, hogy nincs-e szükség rám.

A király mosolygott:

— Ha ide való, maradjon mindig itt! — mondotta kegyesen.

Az Imre bácsi azután a kis trónörökösről kezdett beszélni:

— Ottó királyi herceg valóságos angyal. Olyan bájos, mint egy kis leány. Hullámos szőke haja a vállát veri. Kifogástalanul beszél magyarul. Ma reggel sétálni vitték a kertbe. Egy kisasszony a kezénél fogva vezette. A mikor meglátott bennünket, a tegnapi napról kezdett beszélni. Ezt mondotta:

— Automobilon jöttünk, bizony autó hozott bennünket! Sok ember volt az utcán, nagyon sok, mindenki lobogtatta a kendőjét. Nagyon szép volt.

Imre bácsi még elmondja, hogy a kis trónörökös, a mióta megérkezett, elhalmozták ajándékkal. A Hunyadi-terem zsufolásig tele volt játékszerrel. Küldtek egy kis fehér asztalkát is, meg egy szobabútort, a melyet nem használhat a trónörökös. Ezt a két darabot vissza fogják küldeni az ajándékozóknak.

Künn fölharsan a kürt, katonabanda játszik. Déli tizenkét óra van. Az őrváltást nagy

lyezkedtek el. A közepén állottak Tisza Istvan gróf miniszterelnökkel a kormány tagjai, mellettük Skerlecz Iván báró bán, Berzeviczy Albert, Ambrózy Gyula gróf, az új koronaőr és a főpapak.

Maga az ülés alig néhány percig tartott. Fölolvasták a koronaőr megválasztását megerősítő királyi kéziratot és a miniszterelnök bejelentette, hogy a király aláírta a hitlevelet és a királyi palotában a koronaőr esküje után át fogja adni és közölni fogja a koronázás napját.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülést felfüggesztették és az urak a királyi palotába mentek a koronaőr eskütételére.

Az együttes ülés.

Jósika Samu báró, a főrendiház elnöke: Van szerencsém az országgyűlésileg egybegyűlt főrendeket és képviselő urakat üdvözölni és az együttes ülést megnyitottnak nyilvánítva, a jegyzőkönyv vitelére Vermes Zoltán képviselőházi és Radvánszky Albert báró főrendiházi jegyző urakat kérem föl.

Tisza István gróf miniszterelnök: Országgyűlésileg egybegyűlt méltóságos főrendek és mélyen tisztelt képviselő urak! Van szerencsém egy legkegyelmesebb királyi leiratot átadni. Kérem, hogy azt meghirdetni méltóztatssék.

Jósika Samu báró: A kegyelmes királyi leiratot fölbontás és meghirdetés céljából elnöktársamnak adom át.

Szász Károly, a képviselőház elnöke fölbontja a királyi leiratot és átadja Radvánszky Albert báró jegyzőnek, hogy azt fölolvasni sziveskedjék.

Radvánszky Albert, főrendiházi jegyző fölolvasta a következő leiratot:

Mi I. Ferenc József, Isten kegyelméből Ausztria császár, Csehország királya, stb. és Magyarország apostoli királya, Kedvelt Magyarországnak és társországnak hű zászlósainak, egyházi és világi főrendjeinek és képviselőinek, kik az általunk 1910. évi június hónap 21. napjára Budapest széke fővárosunkban összehívott országgyű-